

Zin in Utrecht

Centrum voor levensvragen

...aandacht voor wie u bent

JAARVERSLAG 2014

Voorwoord

Met trots presenteren wij u het jaarverslag van “**Zin in Utrecht**” over 2014. **Zin in Utrecht** is een jong samenwerkingsverband van vrijgevestigd geestelijk verzorgers. Eén van de belangrijkste doelstellingen is om extramuraal geestelijke verzorging aan te bieden aan de inwoners van de gemeente Utrecht.

Zin in Utrecht bestaat sinds juli 2013. In die maand hebben wij een stichting in het leven geroepen en zijn wij begonnen met de aanzet van onze pilot. Deze had als doel te onderzoeken in hoeverre in de gemeente Utrecht behoefte bestaat aan de expertise van de geestelijk verzorger in het existentiële domein (zingeving, spiritualiteit, levensvragen) bij enerzijds professionals en anderzijds cliënten. Deze pilot is gestart in het najaar van 2013 en loopt door tot halverwege 2015. De meeste van onze activiteiten in 2014 hebben in het teken van deze pilot gestaan.

Sinds de start in juli 2013 is door de geestelijk verzorgers van **Zin in Utrecht** erg veel werk verzet. Er is ook enorm veel bereikt, mede dankzij de grote ‘goodwill’ die wij tijdens onze zoektocht alom hebben mogen ontmoeten. Graag maken wij u hiervan in dit jaarverslag deelgenoot.

Wij wensen u veel leesplezier.

Namens het bestuur

Godelieve van Liebergen, voorzitter

Suzette van IJssel, penningmeester

1 Inleiding

Zin in Utrecht is een samenwerkingsverband van vrijgevestigd geestelijk verzorgers. **Zin in Utrecht** heeft als doel extramurale professionele geestelijke verzorging in Utrecht aan te bieden. Geestelijke verzorging is een vorm van geestelijke hulpverlening rondom zingeving, bestaan, religie en spiritualiteit via zowel individuele gesprekken als groepsbijeenkomsten. Bij geestelijk verzorgers kunnen mensen terecht met vragen, problemen en behoeftes op een aantal met elkaar samenhangende existentiële leefgebieden waar ieder mens in zijn of haar leven mee te maken heeft, zoals bijvoorbeeld

1. *zingeving* - waarom leef ik eigenlijk, wat maakt voor mij het leven waardevol?
2. *identiteit* - wie ben ik, waar sta ik, wie wil ik zijn?
3. *levensbeschouwing* - wat geloof ik, wat zijn mijn diepste overtuigingen?
4. *spiritualiteit* - wat inspireert mij, wat geeft mij een gevoel van heelheid en verbondenheid?

De methodiek van geestelijke verzorging voor individuele begeleiding kan het beste worden omschreven als een **'dialogische mindfulness'**. De geestelijk verzorger is een gesprekspartner die met aandacht, opmerkzaamheid en een niet oordelende houding verbinding maakt met het verhaal van de ander en brengt deze in contact met de dieper gelegen gevoelens en gedachten die zijn of haar relatie tot het leven domineren. De existentiële problematiek waar mensen onder gebukt gaan, bevindt zich meestal op een diepere laag van zijn. Als mensen zich in deze diepere laag gezien, gehoord en ontmoet weten, groeit acceptatie van de – innerlijke en uiterlijke – levensomstandigheden (hoe moeilijk ook) waarin iemand zich bevindt. Hierdoor is het mogelijk om weer nieuwe mogelijkheden te zien in voorheen onmogelijk lijkende situaties.

Zin in Utrecht heeft als doel verdieping en verrijking van de (Utrechtse) samenleving te bewerkstelligen en gaat uit van de idee dat het duurzame effect daarvan een grote besparing in de kosten van de zorg oplevert. Dit idee baseren wij op kwalitatief en kwantitatief wetenschappelijk onderzoek naar de effectiviteit van projecten van geestelijke verzorging. Daarin komt naar voren dat investering in geestelijke verzorging de maatschappij forse besparingen laat zien op de kosten van de zorg. Eerder uitgevoerde onderzoeken tonen dit aan.¹

---

¹ Motto Rotterdam liet het Verwey-Jonker Instituut en Ecorys in 2013 onderzoeken wat het maatschappelijke rendement van hun project is. Dit blijkt 40% te zijn: <http://www.centrumlevensvragenrotterdam.nl/assets/ArtideDocument/Gezien-en-gehoord.pdf>. Het Centrum voor Ontmoeting in Levensvragen in Nijmegen liet PriceWaterHouseCoopers in 2010 onderzoek doen naar de effecten van zingeving. Het blijkt dat 1 euro geïnvesteerd in zingeving 4 euro zorg bespaart: <http://www.123maat.nl/index.php/dut/Zingeving/Project-Zingeving-op-maat/Verkennd-onderzoek>.

Stichting **Zin in Utrecht** heeft een ANBI status en concentreert zich momenteel op twee kernactiviteiten²:

1. Het verlenen van professionele extramuraal geestelijke verzorging aan kwetsbare Utrechters: dit is onze professionele kernactiviteit.
2. Het organiseren van activiteiten en projecten rondom zingeving en levensvragen voor kwetsbare inwoners van Utrecht: dit is onze vrijwillige kernactiviteit.

Bij **Zin in Utrecht** zijn 6 vrijgevestigd geestelijk verzorgers aangesloten. Deze werken als algemene geestelijk verzorgers zonder zending vanuit een specifieke kerk of levensbeschouwelijk genootschap. Daarmee is **Zin in Utrecht** een uniek initiatief. Er is bewust gekozen voor geestelijk verzorgers met affiniteit met verschillende tradities. Met elkaar vertegenwoordigen wij een groot geheel van denominaties: te weten Protestants Christelijk, (religieus) Humanistisch, (Oud-)Katholiek en Boeddhistisch. In principe staan wij open voor nieuwe collega's, mits zij beschikken over de vereiste kwalificaties. Zodra er sprake is van meer structurele financiering, zoeken wij uitbreiding met collega's van Islamitische en eventueel Hindoeïstische huize. In ons huidige 'collectief' hebben wij Universitair en HBO opgeleide professionals met een specialisatie op diverse gebieden van geestelijke verzorging: o.m. psychiatrie; NAH (niet aangeboren hersenletsel); revalidatie; rituele begeleiding; palliatieve zorg; jongerenbegeleiding; ouderenzorg; uitvaartbegeleiding; rouwverwerking; spirituele ontwikkeling. Allen zijn aangesloten bij een erkende beroepsvereniging voor geestelijke verzorging en -begeleiding.

Zin in Utrecht fungeert niet als werkgever. De werkzaamheden die de geestelijk verzorgers verrichten voor **Zin in Utrecht** doen zij als zzp'er middels een Overeenkomst van Opdracht en VAR-verklaring. Door de combinatie van onbetaalde en betaalde dienstverlening houdt **Zin in Utrecht** het midden tussen een vrijwilligersorganisatie en een maatschappelijke onderneming.

2   *Aanleiding voor het oprichten van Zin in Utrecht*

De afgelopen jaren vond in de gemeente Utrecht – net als elders in het land – een aantal ontwikkelingen plaats op het terrein van zorgverlening volgens de kadernota WMO "Meedoen naar Vermogen". De zogenaamde 'Utrechtse aanpak' gaat uit van de eigen kracht van mensen die hun eigen netwerk weten te benutten; er wordt ingezet op informele oplossingen zoals maatjes, vrijwilligers en burenhulp; er wordt gezocht naar collectieve oplossingen zoals ontmoetingsbijeenkomsten; en er wordt ingezet op passende zorg door hoogwaardig gekwalificeerde professionals. Kortom er wordt gestreefd naar een optimale samenwerking tussen enerzijds professionals en anderzijds vrijwilligers.

---

² Zie voor een uiteenzetting van onze doelstellingen hieronder

Ontwikkelingen in zorg

Voor wat betreft aandacht voor zingeving en levensvragen in de zorg, bevindt de Nederlandse maatschappij zich in een overgangsfase. Het paradigma van waaruit in de eerstelijns zorg wordt gewerkt is ‘medisch, psychisch, sociaal’. Het existentiële domein – het domein van de geestelijke verzorging – heeft hierin geen heldere plek. Intramuraal – dus binnen de muren van een zorginstelling als ziekenhuis of verpleeghuis – kunnen zorgontvangers wel beroep doen op de professionele zorg van een geestelijk verzorger.

Door ‘de kanteling’ vindt een verschuiving plaats van intramurale naar extramurale zorg. Mensen die normaal gesproken in zorginstellingen een beroep deden op een geestelijk verzorger, raken verstoken van deze vorm van geestelijke hulpverlening. Deze ontwikkeling treft ouderen, maar ook zieken, jongeren, mantelzorgers, mensen met psychische problemen en andere mensen in een kwetsbare, zorgafhankelijke, positie. De drempel naar maatschappelijk werk of een psycholoog is vaak te hoog; de drempel naar de huisarts daarentegen laag, met als gevolg dat huisartsen onevenredig vaak geen medische zorg meer verlenen, maar een dag vullen met praatconsulten. De omvang van en variëteit aan onverklaarbare somatische klachten groeit.

Ontwikkelingen in zingeving en spiritualiteit

Naast de ontwikkelingen in de zorg is volgens onderzoeken de laatste tien jaar wel sprake van een steeds grotere behoefte aan aandacht voor vragen rondom zingeving, spiritualiteit en levensvragen, buiten de geijkte kerkelijke kaders om³. Vragen rondom zingeving en spiritualiteit spelen een rol in alle segmenten van de samenleving en bij mensen van alle leeftijden. Dit wordt door de meeste zorgverleners in de praktijk wel herkend, maar vorming daarin ontbreekt. Er bestaat nog geen structuur die het mogelijk maakt dat adequaat op deze behoefte kan worden ingegaan. Samen met het afbrokkelen van de kerkelijk gedragen geestelijke verzorging heeft dit als gevolg dat veel existentiële problematiek blijft liggen. Mensen worden met hun vragen, problemen en behoeftes op het gebied van zingeving en spiritualiteit óf aan hun lot overgelaten óf doorverwezen naar de POH-GGZ, psychiater, psycholoog, maatschappelijk werker en andere hulpverleners, die vooral zijn opgeleid in oplossingsgericht, doelmatig werken. Zo zijn we in Nederland langzaam maar zeker toegroeid naar een maatschappij waarin lijden aan het leven wordt geproblematiseerd alsof het een fout is die hersteld dient te worden. Lijden echter is een existentieel gegeven waar wij allen mee te maken hebben en dat ontmoeting, herkenning en erkenning behoeft. Welnu

---

³Zie bijvoorbeeld G. Kronjee, M. Lampert. **Leefstijlen en zingeving**. In: [Geloven in het publieke domein. Verkenningen van een dubbele transformatie](#) (W.B.H.J. van de Donk, A.P. Jonkers, G.J. Kronjee en R.J.J.M. Plum, red.). Amsterdam, University Press, 2006, 171-207. Uit dit onderzoek blijkt voor het eerst dat de groep onkerkelijke spirituele zoekers in Nederland met 26% groter is dan de groep kerkelijke gelovigen met 25%. De groep mensen voor wie religie of spiritualiteit geen rol speelt groeit niet, maar blijft hangen op 14%.

juist het kunnen verkennen van en adequaat inspelen op 'trage vragen' is een specialisme dat eigen is aan het vak geestelijke verzorging.

Door onjuiste diagnose vanwege niet herkende zingevingproblematiek en door ontbrekende mogelijkheden van doorverwijzing naar zingevingdeskundige hulpverlening, ontstaat vaak een onnodig lang, frustrerend en kostbaar traject. **Zin in Utrecht** is mede ontstaan vanuit de wens een alternatief te bieden dat duurzaam, kostenbesparend en preventief werkt.

3 Doelstellingen van Zin in Utrecht

Zin in Utrecht beoogt een vijftal doelstellingen, hier min of meer in volgorde van belangrijkheid weergegeven:

1. Actief tegemoet komen aan de vraag naar geestelijke verzorging door een groeiende groep kwetsbare extramurale zorgbehoevenden in onze samenleving. **Zin in Utrecht** is opgericht vanuit de wens deze mensen in staat te stellen geestelijke verzorging te ontvangen in de vorm van ondersteuning op keerpunten in hun leven. Daarbij kan het gaan om hervinden van levenszin na ingrijpende verliezen (dierbare, baan, gezondheid, relatie, levensdoel) maar ook om het ontwikkelen van een passend antwoord op een naderend levenseinde of een periode van intense geestelijke ervaringen.
2. Het neerzetten van een aanbod rondom zingeving dat uitgaat van de preventieve werking van geestelijke verzorging, door het stimuleren van geestelijke weerbaarheid. Dit in de vorm van het verzorgen van bijeenkomsten op het gebied van spiritualiteit, zingeving en existentiële problematiek – voor verschillende doelgroepen – ouderen, zieken, mensen met psychiatrische problematiek.
3. Het toerusten van vrijwilligers in de presentiemethodiek die eigen is aan de geestelijke verzorging, in het herkennen van zingeving- en levensvragen en het adequaat daarop kunnen antwoorden.
4. Het stimuleren van bewustwording bij zorgverleners voor het belang van zingeving en levensvragen. Daartoe verzorgen wij training en scholing rondom zingeving en spiritualiteit. Denk hierbij aan medewerkers van buurtteams, aan sociaal makelaars, verpleegkundigen, thuiszorgmedewerkers, huisartsen etc.
5. Het creëren van een kwalitatief hoogwaardige samenwerking met alle in Utrecht actieve organisaties op het vlak van welzijnswerk, hulpverlening en zingeving alsmede lokale geloofsgemeenschappen.

4 Korte samenvatting activiteiten in 2013

Nog vóór de oprichting van **Zin in Utrecht** werd door een medewerker van U Centraal aangegeven dat het wenselijk zou zijn als er in Utrecht een centraal telefoonnummer kwam waar hulpverleners in de zorg terecht konden voor vragen rond levensbeschouwing en zingeving, met een overzicht van geestelijk verzorgers en per wijk een contactpersoon. Deze

gedachte is voor een belangrijk deel de basis geworden voor de huidige organisatiestructuur van **Zin in Utrecht**.

Vanaf het begin van de oprichting in 2013 is gewerkt aan het bekendmaken van ons samenwerkingsverband door middel van een website en een folder. Daarnaast zijn wij bezig geweest met het ontwikkelen van telefonische bereikbaarheid met een registratiesysteem (intakeformulieren en doorverwijsformulieren). Ook hebben wij een Raad van Toezicht geformeerd. Verder hebben we ons gericht op fondsenwerving en het doordenken van onze beleidslijnen.

In het door ons ontwikkelde systeem kan een hulpvraag van een cliënt of doorverwijzer snel en efficiënt wordt opgepakt. Binnen drie dagen wordt door één van onze geestelijk verzorgers contact opgenomen om een afspraak te maken. De koppeling van enerzijds cliënt en anderzijds geestelijk verzorger gebeurt op voorkeur van de cliënt en/of voorkeur van de geestelijk verzorger.

5 *Intermezzo: Ontwikkelingen in gemeentelijk beleid en zorg- en welzijnswerk Utrecht 2014*

Voor wij ingaan op de realisaties van onze doelstellingen, eerst een intermezzo over de ontwikkelingen in het zorg- en welzijnsbeleid in de gemeente Utrecht in het jaar 2014. Vanwege de decentralisatie van de AWBZ en het werken in Buurteams met generalistische sociale zorg – officieel in januari 2015 ingegaan – hebben veel zorg- en welzijnsorganisaties in 2014 te maken gekregen met onzekerheid en verwarring en soms fikse financiële tegenslagen. Hier enkele van de belangrijkste ontwikkelingen en veranderingen bij de ons geadviseerde samenwerkingspartners in 2014 op een rijtje.

U Centraal: De grootste organisatie op het gebied van welzijnswerk en de belangrijkste voor de meeste sociale zorg die in de gemeente Utrecht werd verleend, had samen met een paar andere Utrechtse organisaties een offerte ingebracht voor het organiseren van sociale zorg in de hele stad. De offerte van nieuwkomer 'Incluzio' werd echter door de gemeente Utrecht gehonoreerd. Hierdoor is U Centraal het grootste gedeelte van haar organisatie en werknemers kwijtgeraakt en richt zich nu op vrijwilligerswerk en - ondersteuning en wat andere, kleine, taken.

Sociaal werkers: Als gevolg van bovenstaande ontwikkelingen werden de meeste sociaal werkers in Utrecht in het najaar van 2014 ontslagen en – waar mogelijk en passend – door Incluzio weer in dienst genomen. De overgang naar buurtteams betekende voor alle professionals een grote cultuuromslag. De mensen die eerst als specialist werden ingeschakeld, worden nu geacht om als generalist te gaan werken. Ze worden geacht over de grenzen van hun eigen discipline heen te kijken en maatwerk te leveren. Deze ingrijpende verande-

ring heeft ook weerslag gehad op de begeleiding van cliënten door de buurtteams, en daarmee voor doorverwijzing naar **Zin in Utrecht**. Pas vanaf maart 2015 begint weer rust in de buurtteams te komen en ontstaan meer mogelijkheden tot samenwerking.

Vrijwilligerscentrale, Lister, Cabane, en andere organisaties (deels) afhankelijk van gemeentesubsidie: De meeste organisaties die lange tijd op gemeentelijke subsidie konden rekenen, kregen halverwege het jaar het bericht dat er stevig in het subsidiebudget werd geschrapt. De gemeente stapte over op een subsidievorm met de titel 'Sociale Prestatie en Dagbesteding', waarvoor in september 2014 een inschrijfronde plaatsvond. Niet alle gesettelde organisaties in Utrecht hebben even adequaat ingespeeld op deze veranderingen.

Al met al was er in 2014 sprake van veel onzekerheid, verwarring, een naar binnen gerichte blik en weinig openheid voor nieuwe initiatieven bij de organisaties die ons in 2013 waren geadviseerd als samenwerkingspartners. Dit alles heeft een stevig stempel gedrukt op het nastreven van de doelstellingen die **Zin in Utrecht** voor ogen stond zoals eerder omschreven.

6 Doelrealisatie

Begin 2014 zijn wij begonnen met de eerste netwerkgesprekken om af te tasten hoe wij voor het realiseren van onze doelstellingen het beste te werk konden gaan. Het ging hierbij om gesprekken met U Centraal en de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de Gemeente. De eerste verkennende gesprekken vonden plaats met een aantal wijkverpleegkundigen, een sociaal werker, de directeur van de telefonische hulpdienst en steunpunt Mantelzorg. Dit leidde tot een groot aantal adviezen met betrekking tot organisaties en medewerkers om te benaderen voor samenwerking. Ook vond het eerste verkennende gesprek met de teamleider van Buurtteam Overvecht plaats. Deze adviezen hebben wij in de loop van 2014 uitgewerkt.

6.1. Tegemoet komen aan de vraag naar geestelijke verzorging door kwetsbare Utrechters.

6.1-a Clientcontacten

In februari 2014 kregen wij de laatste positieve reactie op onze subsidieaanvragen en kon de dienstverlening van extramurale geestelijke verzorging van start. Contacten met een wijkverpleegkundige en een buurtteammedewerker van Ondiep leidden tot de eerste doorverwijzingen in maart. Ook nam een cliënt diezelfde maand contact met ons op.

Daarna ging er enige tijd overheen voor er weer een beroep op onze diensten werd gedaan. Met enige regelmaat werden wij wel gebeld voor consultatie. Wij zijn benaderd door een collega intramuraal geestelijk verzorger (UMC) voor een cliënt, maar ook door een sociaal

verpleegkundige van het Leger des Heils met de vraag om een geestelijke verzorger met hindoeïstische achtergrond voor een cliënt. Wij konden haar via ons netwerk doorverwijzen. Ook kregen wij van iemand die ons benaderde, de suggestie om een leeskring te starten met zingeving als thema. Hiermee is een start gemaakt, maar het leverde weinig reacties op.

Halverwege het jaar werd ons duidelijk dat voldoende zichtbaar worden in een stad als Utrecht nog meer netwerken, activiteiten en contacten vereist dan wij in een half jaar hadden gerealiseerd. Ook merkten wij dat het voor andere professionals lastig is in te schatten, waaruit de dienstverlening van een geestelijk verzorger bestaat en hoe zich dit verhoudt tot het eigen zorgaanbod. Daarnaast stond heel 2014 voor met name buurtteam-medewerkers in het teken van onzekerheid over de eigen baan en werksituatie waardoor het uitreiken naar een professional van buiten weinig prioriteit noch aantrekkelijkheid had. Tijdens een open dag (augustus) van Boogh - een dagopvang voor mensen met NAH - waarbij twee van onze aangesloten geestelijk verzorgers aanwezig waren, bleek hoezeer ook onder deze doelgroep behoefte is aan geestelijke ondersteuning. Deze bijeenkomst leidde tot twee nieuwe cliënten die ons benaderden voor een traject.

Een flyer met ons activiteitenaanbod in de Week tegen de Eenzaamheid eind september 2014 gaf de zichtbaarheid van **Zin in Utrecht** een nieuwe impuls. In oktober werden wij meerdere keren door cliënten en doorverwijzers benaderd. Zo bereikte ons het verzoek van een medewerkster van het buurtteam Jeugd & Gezin om bij te kunnen staan in de onverwerkte rouw van een Italiaanse cliënte met Jehova-getuige achtergrond. Ook kregen wij een doorverwijzing via Steunpunt GGZ voor een cliënt van Lister woonbegeleiding die wegens psychiatrische klachten een euthanasieverzoek in had gediend. Dit laatste contact heeft geresulteerd in een onderaannemerschap tot eind 2014 van een van onze geestelijk verzorgers bij Lister.

In totaal kunnen wij over 2014 aan cliëntcontacten de volgende cijfers presenteren:

Aanvraag via:		Doorverwijs formulier	Aantal gesprekken met cliënt
Intramuraal geestelijk verzorger	1	Ja	1
Wijkverpleegkundige	1	Ja	2
Buurtteammedewerker sociaal	3	Ja	- 2 2
Buurtteammedewerker jeugd en Gezin	1		-
Zorgvrager zelf	4		10 3 5
Lister (OGGZ woonbegeleiding)	1	Ja	10

Tussenvoorziening (OGGZ begeleiding)	1	Ja	6
Boogh/Paraplu	2		5 4
PCOB (Prot. Chr. Ouderenbond)	1		4
Gospelnieuws	1		5
Thuiszorg Axion Continu	1	Ja	1
			60 gesprekken
Totaal aantal uren gesprekken			83 ½ uur

6.1-b Pilot buurtteam Spoorzoom

In het najaar werden in overleg met het Buurtteam Overvecht Spoorzoom twee cliënten doorverwezen. De opzet was te onderzoeken hoe geestelijke verzorging in de praktijk aanvullend kan zijn op het werk van de sociaal werkers van het buurtteam. **Zin in Utrecht** bemiddelde voor één van de cliënten bij het vinden van een organisatie, in dit geval netwerkorganisatie Me'Kaar, die een levensverhalenproject heeft. Dit leidde tot een traject waarbij een vrijwilliger van Me'Kaar een levensverhaal optekent. De geestelijk verzorger houdt op de achtergrond voeling met de cliënt en maakt uiteindelijk met de cliënt de levensbalans op aan de hand van het levensboek. Tijdens dit proces kan de vrijwilliger de geestelijk verzorger benaderen zodra het proces stukt.

6.1-c Thema's

Onder de hulpvragen die op ons afkomen, bevinden zich vragen rondom euthanasie, eenzaamheid, zinloosheid, spirituele verwarring, onverwerkte rouw; opmaken van balans, leven, hoogsensitiviteit, herpakken van het leven met een NAH, geloofgerelateerde schuldgevoelens en mensen die teleurgesteld zijn in de kerk. Ons valt op hoezeer onder de buitenkerkelijke zinzoekers met kleine portemonnee behoefte is aan betaalbare retraites waarin de eigen aanzetten tot spiritualiteit meer gestalte kunnen krijgen.

6.2 (Preventief) groepsaanbod zingeving en spiritualiteit.

6.2-a Week tegen de eenzaamheid

In september 2014 hebben wij onder andere in het kader van de *Week tegen de Eenzaamheid* gewerkt aan doelstelling 2. Dit aanbod bestond uit allerlei activiteiten die kosteloos werden aangeboden zoals meditatief schilderen en schrijven, existentiële ontmoetingen en meditatie. De betrokken geestelijk verzorgers hebben onbetaald aan dit project meegewerkt.

Een flyer met een oplage van 1.000 stuks is verspreid in de stad. Van opvallend veel organisaties en andere professionals ontvingen wij positieve respons op onze actie. De toestroom van deelnemers aan de bijeenkomst was bescheiden met een gemiddelde van

tussen de 3 en 4 deelnemers per activiteit. De activiteiten zijn door ons geëvalueerd middels een evaluatieformulier. De evaluatie was over het algemeen zeer positief⁴.

6.2-b Resto van Harte, Boogh en Geluksroute

In het kader van de Geluksroute (mei 2014), een open dag van Boogh/Paraplu (NAH dagbesteding; aug 2014) en een avond bij Resto van Harte (vrijwilligersrestaurant; nov 2014) verzorgden wij verschillende workshops rondom zingeving en spiritualiteit.

6.2-c Schrijfweken voor Ouderen

In de zomer van 2014 is de laatste hand gelegd aan een apart project voor ouderen met de titel: 'Pelgrimstocht door het leven'. Dit project voor 60+ ouderen bestaat uit vier weken gedurende het jaar waarin wordt gewerkt aan het eigen levensverhaal op basis van onder andere de methodiek van autobiografisch schrijven. Eind juli is dit project ingediend bij drie Ouderenfondsen voor subsidie. Zowel het RCOAK, het Maagdenhuis als Fonds Sluyterman van Loo hebben subsidiering van deze activiteit toegezegd. De activiteit zal plaatsvinden in 2015.

6.2-d Sociale Prestatie

In september 2014 vonden de inschrijfrondes plaats van de nieuwe subsidiestroom van de gemeente Utrecht voor wat betreft groepsbegeleiding van kwetsbare Utrechters onder de noemer 'Sociale Prestatie en Dagbesteding'.

In de aanloop hier naartoe hebben wij verschillende bijeenkomsten bijgewoond die door de gemeente Utrecht voor potentiële aanbieders werd georganiseerd. Duidelijk werd dat het voor nieuwe aanbieders in dit domein heel moeilijk zou worden om voor subsidie in aanmerking te komen. Samenwerking met andere organisaties zou de beste kans geven. Met Boogh (NAH dagbesteding) en Lister (OGGZ woonbegeleiding) hebben wij op onze naam een gezamenlijk project ingediend. Omdat wij nog maar kort bestaan, ontbrak ons de tijd om met meer organisaties samen te werken in deze. Naast de aanvragen met Boogh en Lister hebben wij zelf nog drie andere aanvragen ingediend. In totaal vijf aanvragen.

Ons aanbod in deze aanvragen bestond uit: aanbieden luisteruren in huiskamers; zingevingsbijeenkomsten voor specifieke doelgroepen; herstelcursus op basis van zingeving; cursus sociale weerbaarheid; meditatiegroepen gericht op maatschappelijke participatie; vrijwilligersondersteuning.

Helaas werden deze aanvragen afgewezen. Wel stond de gemeente Utrecht open voor gesprek en nodigde ons zelfs uit om onze projecten toe te lichten. Van medewerkers van DMO begrepen wij dat dit vrij uitzonderlijk is. Dit gesprek bleek verhelderend voor beide

---

⁴ In 2015 hebben wij deze activiteiten uitgebreid door een (kosteloos) aanbod neer te zetten in het kader van o.a.: de week van de psychiatrie (maart); Kerkennacht (juni); de Geluksroute (mei); Week tegen de Eenzaamheid (september) en De dag van de Mantelzorger (november), Herdenken van overledenen (november). Deze activiteiten bieden onze geestelijk verzorgers vrijwillig aan.

partijen. De officiële reden om onze aanvragen te weigeren was dat deze aanbodgericht waren. Om in aanmerking te komen voor subsidie hadden onze activiteiten door de doelgroepen zelf aangevraagd moeten zijn, het zogenaamde “door en voor de cliënt”. Hadden organisaties als Boogh en Lister de aanvraag ingediend, dan had **Zin in Utrecht** wél een kans gemaakt. Dit bleek een belangrijk leerpunt.

6.3 Training en scholing zingeving voor vrijwilligers

Aan het begin van 2014 hebben we met alle geestelijk verzorgers bij elkaar een aanbod ontwikkeld dat we onder de vlag van **Zin in Utrecht** zouden kunnen aanbieden aan organisaties die werken met vrijwilligers. Een actieve acquisitieronde in het voorjaar leidde aanvankelijk tot een aantal kansen op dit gebied.

6.3-a U Centraal

In het voorjaar lag het plan klaar om een workshop aan te bieden aan U Centraal voor een vrijwilligersdag in de zomer. U Centraal koos er uiteindelijk voor om met iemand anders in zee te gaan, mede door onbekendheid met wat een geestelijk verzorger nu precies te bieden heeft. Ons werd wel aangeraden in het najaar opnieuw contact te zoeken met het oog op het vormingsaanbod in 2015. Maar tegen het najaar bleek de context waarbinnen U Centraal werkte drastisch veranderd. Er bleek inmiddels geen ruimte meer te zijn voor mensen van buitenaf voor wat betreft het trainingsaanbod.

6.3-b Vrijwilligerscentrale

Met de VWC (Vrijwilligerscentrale van Utrecht) hebben wij in het voorjaar van 2014 een afspraak gemaakt dat één van onze geestelijk verzorgers in het najaarsaanbod een workshop met de titel: ‘de kunst van het helpen’ zou geven. Rond de zomer bleek de Vrijwilligerscentrale over een stuk minder financiële middelen te beschikken dan waar ze van uit was gegaan vanwege het uitblijven van gemeentelijke subsidie. Daardoor kon deze workshop geen doorgang vinden.

6.3-c Cabane

Ook met Cabane – centrum voor leven met kanker – waren de onderhandelingen over een zingevingsaanbod voor de bij hen actieve vrijwilligers in een vergevorderd stadium tot het moment dat financiële ondersteuning vanuit de gemeente wegviel.

6.4 Training professionals op terrein van zingeving en levensvragen.

In 2014 hebben wij twee keer een workshop verzorgd over extramurale geestelijke verzorging. Op 12 juni tijdens een bijeenkomst van PRIL (Platform Regionale Initiatieven Levensvragen) en 1 december een workshop met de titel “Geestelijke verzorging in de WMO, naar

een starterspakket” van de VGVZ, de beroepsvereniging van met name intramuraal geestelijk verzorgers in de zorg.

Gedurende het jaar is **Zin in Utrecht** diverse malen benaderd door collega geestelijk verzorgers elders in het land die geïnteresseerd waren in extramurale geestelijke verzorging en hoe wij dit in Utrecht trachten te realiseren. Wij hebben hen telkens van informatie voorzien en gewezen op de mogelijkheden in de eigen omgeving. Ook heeft een medewerker van **Zin in Utrecht** medewerking verleend aan een afstudeerscriptie over extramurale geestelijke verzorging “*Als een spin in het web. Werkvormen van extramurale geestelijke verzorging*”⁵.

Extern – dus buiten het vakgebied van de geestelijke verzorging – waren professionals moeilijk te bereiken. Intensief netwerken met huisartsen heeft geleid tot een training over zingeving op 10 Januari 2015 voor een groep huisartsen gespecialiseerd in ouderengeneeskunde. Ook zijn in 2015 goede contacten gelegd met het opleidingscentrum voor huisartsen in de regio Utrecht met uitzicht op het verzorgen van nieuwe trainingen.

Het kunnen organiseren van training en scholing aan medewerkers van buurtteams, sociaal makelaars, verpleegkundigen of thuiszorgmedewerkers vereiste meer netwerken dan waar wij in 2014 toe in staat bleken en daarnaast was 2014 – het kwam al eerder aan de orde – niet het juiste jaar om dit soort van vragen en aanbod neer te leggen bij de betreffende organisaties. Wij verwachten dat – mits wij blijven werken aan goede relaties en zichtbaarheid – deze vraag wel op gang zal komen⁶.

6.5 Hoogwaardige samenwerking organisaties op het gebied van welzijn, hulpverlening en zingeving.

Zin in Utrecht heeft van meet af aan erg veel tijd en energie in netwerken gestoken. In bovenstaande is dit al meerdere keren aan de orde geweest. Op basis van de resultaten van deze gesprekken zijn we als **Zin in Utrecht** steeds verder op pad gegaan. We ontmoetten daarbij telkens een grote welwillendheid en enthousiasme over ons samenwerkingsverband en visie.

6.5-a Netwerkcontacten

In 2014 heeft **Zin in Utrecht** onder andere contact gehad met de volgende personen/organisaties en/of is bij de volgende netwerkbijeenkomsten aanwezig geweest:

---

⁵ Marieke van Zeeland, **Als een spin in het web. Werkvormen van extramurale geestelijke verzorging**”, Christelijke Hogeschool Windesheim, maart 2015.

⁶ In maart 2015 is er een vraag van professionals die werkzaam zijn bij Lister op ons afgekomen voor een training in de thematiek van zelfcompassie.

DMO – Dienst Maatschappelijke ondersteuning
 Meedoen naar vermogen – gemeentelijke afdeling die gaat over sociale prestatie
 ‘Stadsgesprek’ (bijeenkomst georganiseerd door de politieke partijen in Utrecht)
 Adviescommissie Ouderenbeleid (gemeente)
 U Centraal (algemene/grootste wijkwelzijnsorganisatie in Utrecht)
 Steunpunt Mantelzorg
 De huisartsen van Stadsmaatschap Utrecht
 Wijkverpleegkundigen van Careyn (zorginstelling voor met name ouderen)
 Sociaal werkers uit diverse Utrechtse wijken
 SOS telefonische hulpdienst
 Zorgmanager AxionContinu (zorginstelling voor m.n. ouderen)
 Samen Hooggraven (sociaal project voor ouderen)
 Ixta Noa (zelfhulpgroep psychiatrie)
 SBWU – sinds juli 2014 Lister genaamd (dak- en thuislozenopvang en begeleid wonen)
 Projectleiders van diverse buurtteams
 Pastores Convent, kerkelijke en niet-kerkelijke collega’s
 USRK – Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken
 Buurtzorgteams
 Wijkgezondheidscentra
 Diverse uitvaartondernemers in Utrecht
 Rouwcafé Tröst
 Collegae geestelijk verzorgers bij diverse instellingen
 Cabane (opvang voor mensen met kanker)
 Vrijwilligerscentrale
 Verschillende thuiszorgorganisaties
 NUZO – Netwerk Utrecht Zorg Ouderen
 Vilans & Netwerk Levensvragen Ouderen & Trainingswinkel
 COSBO – Centraal Orgaan Samenwerkende Bonden Ouderen
 Meetellen in Utrecht (gericht op dak- en thuislozen)
 De Boogh – dagactiviteitencentrum voor mensen met NAH
 Stichting Present
 Samen op Verhaal
 Tussenvoorziening (dak- en thuislozenopvang)
 Utrecht Vooruit (sociaal makelaars in onder andere Utrecht Oost)
 Universiteit voor Humanistiek en de Master GV aan de Vrije Universiteit
 Geluksroute (www.geluksroute.nu)
 En nog veel meer.....

6.5-b Wat hebben wij van deze gesprekken geleerd?

Hieronder gaan we kort in op de belangrijkste gesprekken die wij hebben gevoerd en wat wij uit deze gesprekken hebben geleerd/met deze gesprekken hebben bereikt.

DMO – Dienst Maatschappelijke ondersteuning – naar aanleiding van onze aanvragen voor de Sociale Prestatie hebben wij een gesprek gehad met de twee verantwoordelijke medewerkers binnen de gemeente Utrecht voor wat betreft de DMO subsidie. Dit gesprek heeft ons de volgende inzichten opgeleverd:

- Voor aanvragen in het kader van de Sociale Prestatie in 2015 is het verstandig om Utrechters zelf deze aanvragen te laten indienen in het kader van vraaggericht werken (“het door en voor de cliënt”). **Zin in Utrecht** moet daarom in 2015 op zoek naar partijen die behoefte hebben aan het zingevingsaanbod van **Zin in Utrecht** en in staat zijn zulke aanvragen in te kunnen dienen.
- Het was voor de gemeentemedewerkers lastig in te schatten waar precies geestelijke verzorging in het veld tussen zorg en welzijn thuishoort. Na een diepgaand verkennend gesprek over onze professionaliteit en mogelijkheden ontstond het beeld van de geestelijk verzorger als “katalysator”. Ons werd aangeraden ons vooral te richten op de te vormen pleisterplaatsen en huiskamers (opgezet door Sociaal Makelaars, buurthuizen en buurtteams) om daar een bijdrage met luisteruren en andere activiteiten te verlenen.
- Ook werd op onze uitdrukkelijke vraag of het zinvol was om een eigen vrijwilligersorganisatie te worden, gezegd dat het beter was om dit níet te doen en gebruik te maken van de vrijwilligers van bestaande organisaties.

U Centraal – op aanraden van U Centraal (vóór de reorganisatie) hebben we vanaf april een verdeling van de Utrechtse wijken gemaakt waarbij elke geestelijk verzorger één of twee Utrechtse wijken tot de zijne/hare rekent. Dit betekent dat deze geestelijk verzorger in principe verantwoordelijk is voor het contact met alle actieve organisaties en instanties uit deze wijk(en). Door te werken met wijkcontactpersonen kunnen de aangesloten geestelijk verzorgers deelnemen aan de meest relevante ontmoetingsmomenten. Het biedt concreet de mogelijkheid ideeën op te doen en kan leiden tot een concreet zingevingsaanbod voor een bepaalde doelgroep. Zoals bijvoorbeeld het inhoudelijk verzorgen van een avond over zingeving bij Resto van Harte.

Samen Hoograven – van meet af aan (november 2013) is **Zin in Utrecht** betrokken geweest bij Samen Hoograven. Dit is een netwerkverband waarbij de belangrijkste organisaties rondom in elk geval ouderen vanuit de wijk Hoograven rond de tafel zitten. Vanuit deze kennis hebben wij een netwerkverband van bewoners uit Utrecht Oost gewezen op het ‘Samen Hoograven’ concept. Later was **Zin in Utrecht** ook aanwezig bij de oprichting van

Samen Overvecht en Samen Kanaleneiland. In 2015 is deze werkwijze uitgerold in de gehele gemeente Utrecht en samengebracht onder de noemer 'Samen in de Stad'.

7. Wat zijn onze voorlopige conclusies?

Door onze contacten met cliënten krijgen we een steeds helderder beeld over de behoefte aan extramurale geestelijke verzorging onder inwoners van de gemeente Utrecht. Hieronder een korte opsomming van onze bevindingen.

- a. Gewaardeerd wordt het feit dat de geestelijk verzorgers “los” van de kerken / levensbeschouwelijke instituten opereren. Niet alleen door cliënten, maar ook door hulpverleners. Dit wekt vertrouwen. Mensen die ons benaderen, willen een gesprek met een professional die deskundig is op het vlak van zingeving en spiritualiteit, maar dit niet doet in opdracht van een kerkgenootschap. Men wil als het gaat om de eigen existentiële richting ruimte en vrijheid. Wel is behoefte aan een meer structurele mogelijkheid om de eigen spiritualiteit in te oefenen in de vorm van retraites en dergelijke.
- b. Opvallend is de schrijnende eenzaamheid bij oudere mensen vanwege het wegvallen van sociale contacten. *“Ik heb altijd een bloeiend sociaal leven gehad, maar er is niets meer van over... kon ik maar eens een goed gesprek hebben met iemand, iemand die me begrijpt...”* Bij jongere mensen met psychiatrische problematiek is deze eenzaamheid net zo groot, maar wordt meer veroorzaakt door sociale onvermogens en gebrekkige zelfzorg.
- c. Diverse malen zijn wij in contact gekomen met cliënten die in een eerder stadium aan een vrijwilliger waren gekoppeld, zonder positief resultaat. De groep kwetsbare Utrechters waar wij ons op richten heeft vaak dusdanig veel meegemaakt dat aandacht van een vrijwilliger niet volstaat en soms ook niet gewenst is door de cliënt. Ook cliënten die graag vrijwilligerswerk willen gaan doen, vinden niet altijd de aansluiting bij een vrijwilligersorganisatie, waardoor teleurstelling op de loer ligt. Wij constateren dat de bemiddeling van cliënten en vrijwilligers en de toeleiding van cliënten naar vrijwilligerswerk extra aandacht behoeft.
- d. Veel van de cliënten die wij spreken, hebben eerder in hun leven contact gehad met de GGZ-hulpverlening. Zij geven aan aandacht voor zingeving daar te hebben gemist. De aanpak van de geestelijke verzorging wordt over het algemeen als warm en menselijk ervaren. *‘Eigenlijk bent u net een soort van psycholoog, maar toch anders.... ik weet niet waar het hem in zit. Maar het is wel verdomde effectief!’* aldus een van onze cliënten⁷.

---

⁷ Dit is een uitspraak van Sandra. Sandra is een vrouw van 48 die terugkijkt op een leven met psychiatrische opnames en een hersenoperatie waar ze van herstellende is. Sandra valt qua zorg op dit moment tussen wal en schip. Ze is te goed om op te worden genomen, maar te kwetsbaar om haar leven zelf goed vorm te geven. Er zijn geen voorzieningen meer waar ze op kan terugvallen en weet niet waar ze aansluiting kan vinden. Zij is

- e. Ook worden mensen soms vermalen door de vele wisselingen van de kant van de professionele hulpverlening. Zo merkte een cliënt schamper op: *“ik zie per week 21 verschillende wijkverpleegkundigen. Ik word er doodmoe van.”*

Op basis van deze inzichten hebben wij in 2014 ons beleid voor 2015 en verder uitgezet. Wij hebben – in vervolg op onze pilot – een nieuw project ontwikkeld voor de duur van drie jaar. Dit project ‘Zorg naar Maat’ genaamd, bestaat uit een combinatie van professionele begeleiding en toeleiding naar een vrijwilliger of vrijwilligerswerk. De fondsenwerving voor dit project is vanaf oktober 2014 gestart.

In het verlengde van onze aanzet tot groepsactiviteiten in de Week tegen de Eenzaamheid hebben wij besloten ons in 2015 een jaar lang aan te sluiten bij belangrijke (inter-)nationale themadagen met een aanbod van zingeving en spiritualiteit. Gezien de problematiek die wij bij onze cliënten tegenkwamen, hebben wij gekozen voor een overkoepelend thema, te weten ‘Contact met (zelf)compassie’.

Daarnaast spitsen onze wijkgerichte netwerkactiviteiten zich expliciet toe op de te vormen pleisterplaatsen en huiskamers voor een bijdrage op het gebied van zingeving.

8 Financiëringmogelijkheden

8.1 WMO

Onderdeel van ons pilotproject was het onderzoeken van mogelijkheden om extramuraal geestelijke verzorging structureel te kunnen financieren. Daarbij richtte onze blik zich op de WMO-gelden van de gemeente Utrecht. Middels een opstartsubsidie van Stichting Else, de Commissie PIN, het SKANfonds en Stichting Kerk en Wereld hebben wij onze eerste cliënten kunnen begeleiden en de weg naar de WMO verder kunnen verkennen. Om voor 2015 beroep te kunnen doen op de WMO voor individuele begeleiding was **Zin in Utrecht** te laat. Dit was gegund aan de buurtteams.

8.2 Onderaannemerschap

Zoals eerder geschreven, heeft een van onze geestelijk verzorgers in 2014 twee maanden een cliënt kunnen begeleiden vanuit onderaannemerschap met Lister. Vanwege de AWBZ-

---

vanuit huis uit protestant, maar voelt zich niet prettig in de kerk. Sandra maakt kennis met **Zin in Utrecht** tijdens een presentatie op een open dag bij Boogh, een dagactiviteitencentrum voor mensen met NAH. Ze neemt een folder mee en benadert **Zin in Utrecht** voor persoonlijke begeleiding. **Zin in Utrecht** begeleidt Sandra met een maandelijks gesprek. Bij het tweede gesprek geeft Sandra aan, dat zij zich na de eerste kennismaking zo opgelucht voelde dat ze haar huis is gaan opruimen met behulp van een professional. Gaandeweg de gesprekken blijkt dat de geestelijk verzorger van **Zin in Utrecht** Sandra vragen stelt die niemand ooit eerder aan Sandra heeft gesteld. Over haar opvoeding, over haar ouders, over de keuzes waar ze voor is komen te staan. De gesprekken geven lucht, aldus Sandra. Het ontlokt haar bovenstaande uitroep.

decentralisatie vervalt deze mogelijkheid in 2015. Eventueel overig geld wat Lister ontving in 2014 via AWBZ om specialistische hulp in te kopen, is overgeheveld naar de generalistische hulp van de buurtteams.

8.3 *Eigen bijdrage cliënten*

Op advies van wijkverpleegkundigen en sociaal werkers hebben wij besloten geen eigen bijdrage te vragen voor de gesprekken van cliënten zelf. Ons beleid is dat mensen met een inkomen op U-pasniveau de gesprekken kosteloos krijgen. De mensen met een hoger inkomen wordt gevraagd een vrijwillige bijdrage te leveren. Van alle cliënten heeft 10% dit ook daadwerkelijk gedaan.

8.4 *Fondswerving*

Er gaat erg veel tijd zitten in het werven van fondsen. Vaak gaat dit ten koste van het eigenlijke werk van **Zin in Utrecht**: cliënten begeleiden, het verzorgen van gespreksgroepen, het trainen van vrijwilligers en professionals etc. In 2014 is een poging gedaan een fondswerver aan te trekken. Helaas is dat niet gelukt. Voor het project 'Pelgrimstocht door het leven' is subsidie toegezegd en verkregen door drie fondsen voor uitsluitend de materiële en coördinerende activiteiten. De professionele begeleiding van deze weken komt op rekening van **Zin in Utrecht**.

8.5 *ANBI status, giften en donaties*

Het staat op de agenda om de mogelijkheid voor donaties en giften voor **Zin in Utrecht** verder te onderzoeken. In 2014 zijn wij er nog niet aan toegekomen.

9 **PR**

9.1 *Website en folders*

Begin 2014 is een uitgebreidere versie van onze website online gegaan. Een van de aangesloten geestelijk verzorgers heeft de verantwoordelijkheid voor het bijhouden van de agenda. Februari 2014 is de definitieve versie van onze folder in druk gegaan van 2.000 stuks. Deze folders werden bijzonder goed ontvangen. Rond juli hebben wij een nieuwe druk van 2.500 stuks moeten bestellen.

Voor onze activiteiten in de Week tegen de Eenzaamheid hebben wij een aparte folder laten maken en 1.000 stuks hiervan over de stad verspreid.

9.2 *Overige PR*

Zin in Utrecht is als aanvullende zorgaanbieder opgenomen in alle sociale kaarten die in Utrecht de ronde doen. Ook zijn wij aangesloten bij Zinwijzer (een website over zingeving en spiritualiteit in de zorg van Utrecht). Daarnaast zijn wij door RTV Utrecht (in de wijk Overvecht) geïnterviewd voor de televisie.

10 Samenstelling Stichting Zin in Utrecht

10.1 Het Dagelijks Bestuur

Het DB bestond uit :

Godelieve van Liebergen, voorzitter

Elisabeth van Windt, secretaris

Suzette van IJssel, penningmeester

Om persoonlijke redenen heeft de secretaris halverwege het najaar haar werkzaamheden moeten staken.

10.2 De Vergadering van Aangeslotenen

De VVA bestond uit:

Annette Dubois, praktijk *Sporen* (protestants georiënteerd)

Elisabeth van Windt, praktijk *Viviras* (protestants georiënteerd)

Seintje Bos, praktijk *Seintje Bos* (protestants georiënteerd)

Marieke Verkerk, praktijk *Naar Binnen* (humanistisch georiënteerd)

Neanske Tuinman, praktijk *De Nieuwe Traditie* (humanistisch georiënteerd)

Edwin Koolhaas, praktijk i.o. (humanistisch georiënteerd)

Andreas van de Velde, praktijk i.o. (boeddhistisch georiënteerd)

Suzette van IJssel, praktijk *Zielswijze* (vrijzinnig spiritueel georiënteerd)

Godelieve van Liebergen, praktijk *Tijd & Aandacht* (katholiek georiënteerd)

Startte **Zin in Utrecht** aanvankelijk met acht geestelijk verzorgers, aan het begin van het jaar zagen drie aangeslotenen af van aansluiting. Dit hield onder meer verband met verhuizing, maar ook met de ontdekking dat het hoofdaccent van de eigen praktijk bij een andere doelgroep lag en de inzet voor een pioniersproject als **Zin in Utrecht** veel tijd vraagt; tijd die ten koste ging van andere ambities. Drie nieuwe aangeslotenen echter verrijkten de kring, waaronder een boeddhistisch geestelijk verzorger en later het jaar twee jonge afgestudeerde humanistici. Helaas moest een van hen afhaken wegens gebrek aan inkomen. Omdat de financiering van extramuraal geestelijke verzorging nog niet is gerealiseerd, zijn geestelijk verzorgers vooralsnog aangewezen op ander werk als bron van inkomsten. Mede om deze reden is het niet eenvoudig om mensen te vinden die bereid zijn intensief in een dergelijk project te investeren.

10.3 Vergaderingen

In 2014 vergaderde het Dagelijks Bestuur bijna wekelijks op de donderdagmorgen/middag. Het bestuur is 45 keer bij elkaar geweest in vergaderingen van 3 tot 4 uur. Dit is veel, maar deze tijd was nodig met oog op het ontwikkelen van de organisatie en een werkwijze die op de Utrechtse situatie is aangepast. Maar ook benutte het bestuur de vergaderingen om kennis te maken met vertegenwoordigers van partnerorganisaties, wijkverpleegkundigen, sociaal werkers, een medewerker van Inluzio, belangstellende vrijwilligers etc.

De VvA – vereniging van aangeslotenen – kwam ongeveer maandelijks samen; deels om te vergaderen (12 keer), maar ook om tijdens een aantal visiebijeenkomsten het beleid zoals het bestuur voor ogen had, aan elkaar te toetsen en verder uit te werken. Onderwerpen: bepaling doelgroep, verhouding eigen praktijk - **Zin in Utrecht**, bron van inkomsten naast de WMO, visie en missie.

10.4 *Intervisiebijeenkomst*

Eind van het jaar, 9 december 2014, vond de eerste intervisiebijeenkomst plaats.

De intervisiegroep van **Zin in Utrecht** is geaccrediteerd door het Stichting Kwaliteitsregister Geestelijk Verzorger.

10.5 *Raad van Toezicht*

Per 27 januari 2014 heeft de voorlopige Raad van Toezicht (bestaande uit één persoon) plaatsgemaakt voor drie bekwame leden, te weten Dhr. Bert van Laar (voorzitter), Dhr. Jos Hettinga en Mw. Gerdienke Ubels. Er hebben zes vergaderingen plaatsgevonden tussen de Raad van Toezicht en het dagelijks bestuur van **Zin in Utrecht** in de personen van Godelieve van Liebergen en Suzette van IJssel.

De RvT bestaat uit:

Bert van Laar (PKN-georiënteerd) (voorzitter)

Gerdienke Ubels (PKN-georiënteerd)

Jos Hettinga (RK georiënteerd)

Er is naar gestreefd om ook de Raad van Toezicht een divers en interlevensbeschouwelijk karakter te geven. Er is een vacature voor een humanistisch georiënteerd lid.

11 **Vooruitblik 2015**

Zoals wij al bij aanvang van ons pilotproject vermoedden, voorziet **Zin in Utrecht** in de behoefte aan extramurale geestelijk verzorging in de Utrecht. Gedurende het jaar is de vraag geleidelijk op gang gekomen. In 2015 hebben wij deze vraag zelfs behoorlijk zien toenemen. Onze opgedane inzichten hebben geleid tot de ontwikkeling van twee nieuwe projecten in 2015 en zijn richtinggevend voor onze speerpunten voor het komend half jaar in 2015:

1. Mogelijkheden creëren voor participatie van inwoners door **Zin in Utrecht** middels huiskamermomenten en pleisterplaatsen binnen de Sociale Prestatie volgens de kadernota Meedoen naar Vermogen.
2. Deelname casuïstiekbesprekingen in samenwerking met andere zorgverleners.
3. Verder onderzoeken van structurele financiering vanuit de WMO voor de individuele begeleiding
4. Uitbouwen contacten met huisartsen en POH-GGZ.

5. Verbeteren website, ontwikkelen nieuwsbrief en gebruik Social Media.
6. Uitbouwen trainingen vrijwilligers en zorgprofessionals.

Tot slot

We kijken terug op een zeer intensief jaar: boeiend, avontuurlijk en leerzaam. Inhoudelijk hebben we dit jaar steeds duidelijker zicht gekregen op de manier van werken die het beste aansluit bij de vraag in de samenleving en in de gemeente Utrecht in het bijzonder. Het is dankzij de 'goodwill' van vele mensen uit tal van organisaties gelukt om van **Zin in Utrecht** een samenwerkingsverband te maken dat kan inspelen op de vraag naar geestelijke verzorging in aansluiting op de wijkgerichte aanpak in de gemeente Utrecht. We hebben veel herkenning en erkenning mogen ontvangen van mensen die zelf in de zorg werkzaam zijn. Het belang van meer aandacht voor buitenkerkelijke zingeving en spiritualiteit wordt breed gedragen.

Het meest echter hebben wij geleerd van de mensen die ons in 2014 benaderden vanuit hun behoefte aan geestelijke ondersteuning op hun levensweg. Hun dankbare reacties en de wijze waarop zij - mede met onze begeleiding - hun leven hebben weten te herpakken, is voor ons een blijvende inspiratie geworden om dit pionierswerk vol te houden. Hun verhalen zijn voor ons de wegwijzers geworden voor de richting die we als **Zin in Utrecht** inslaan in 2015.

Utrecht, juli 2015

Godelieve van Liebergen, voorzitter
Suzette van IJssel, penningmeester